

Я та інший, або Інклюзія в дії

*Виставка нових надходжень
з інклюзивної освіти*

Підготувала зав. сектору культурно-просвітницької роботи наукової бібліотеки Маріупольського державного університету
Дунук Д.А

*Інклюзивна освіта – перспектива нова.
Хоч різні можливості – рівні права!
Кожна дитина – це цілий світ,
Освіта, повага і рівність для всіх!*

З. М. Шевців

ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Шевців, Зоя Михайлівна.

*Основи інклюзивної педагогіки :
підручник / З. М. Шевців. – Київ : Центр
учбової літератури, 2017. – 248 с.*

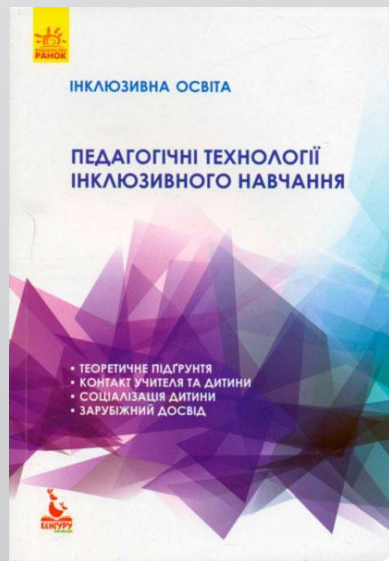
Підручник присвячений актуальній проблемі – інклюзії, проблемі включення дітей з особливими освітніми потребами у навчальний процес загальноосвітньої школи. Він є результатом апробації лекційного курсу з навчальної дисципліни «Основи інклюзивної педагогіки».

У підручнику узагальнено і систематизовано різні підходи до визначення педагогіки інклюзивної освіти. У ньому відображається особиста позиція автора на обґрунтування методології інклюзивної педагогіки як науки, висвітлюються категорії інклюзивної педагогіки: інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, інклюзивне виховання, форми, методи навчання і виховання квазіпрофесійної соціально-педагогічної діяльності, розглянуто ефективні методичні прийоми інклюзивної діяльності, котрі спрямовані на задоволення індивідуальних освітніх потреб усіх учнів.

***"Знедолена природою дитина
не повинна знати,
що у неї слабкий розум, слабкі
сили. Виховання такої дитини
має бути у сто разів ніжнішим,
чуйнішим, дбайливішим."***

В.О.Сухомлинський

Колупаєва, А.А.

Педагогічні технології інклюзивного навчання : навч. метод. посіб. / А.А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – Харків : Ранок, 2018. – 160 с.

У навчально-методичному посібнику представлено ефективні технології навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Посібник містить методичні рекомендації щодо адаптації дитини та модифікації навчального середовища; методичні прийоми, що уможливають забезпечення навчальних потреб таких учнів в інклюзивних умовах загальноосвітнього закладу; опис специфіки роботи з батьками таких школярів; поради, що сприятимуть удосконаленню інклюзивної практики.

Колупаєва, А.А.

Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка : навч. метод. посіб. / А.А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – Харків: Ранок, 2018. – 112 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлюються особливості розвитку, навчання та виховання дітей з найскладнішими порушеннями психофізичного розвитку (порушеннями слуху, зору, церебральним паралічем). Посібник містить методичні рекомендації щодо адаптації та модифікації навчального : середовища; методичні прийоми, що уможливають забезпечення навчальних потреб таких учнів в інклюзивних умовах загальноосвітнього закладу; опис специфіки роботи з батьками таких школярів і фахівцями; поради стосовно корисних ресурсів, що сприятимуть удосконаленню інклюзивної практики.

"...Коли ми почнемо називати речі своїми іменами, коли ми визнаємо, що люди з особливими потребами, найперше є людьми, то побачимо, що у них значно більше спільного з усіма, ніж відмінного."

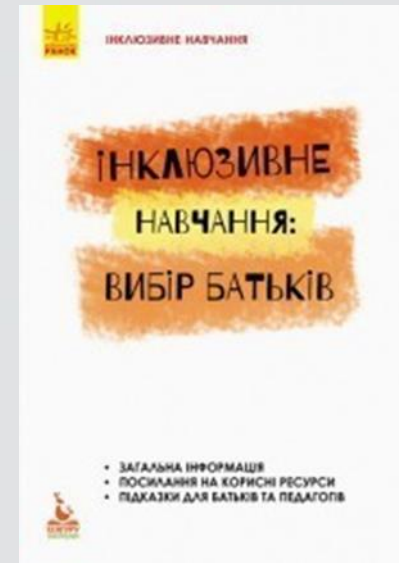

Івашура, Н.С.

Методичні рекомендації для педагогів загальноосвітніх навчальних закладів : метод. посіб. / Н.С. Івашура, А.В. Ангелова. – Харків : Ранок, 2018. – 48 с.

Колупаєва, А.А.

Інклюзивне навчання. Вибір батьків : метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. М. Наконечна. – Харків : Ранок, 2018. – 56 с.

Методичний посібник призначений для вихователів, учителів і психологів навчальних закладів інклюзивної освіти. Мета авторів – надати корисні поради щодо створення компетентної команди в навчальному закладі, де навчаються діти з особливими освітніми потребами, діти із затримкою психічного розвитку, розладами аутистичного спектра тощо, для індивідуального планування й успішної адаптації дитини в освітнє середовище. Зацікавлені особи можуть ознайомитися з основними методами, рекомендованими для використання в навчанні дітей із ЗПР і РАС, особливостями взаємодії з родиною дитини, а також отримати підказки щодо організації роботи в класі.

Демократичні зміни в суспільному житті країни зумовили нове бачення, розуміння та переоцінку багатьох сталих положень. Як наслідок - на сучасному етапі однією з альтернативних форм здобуття освіти дітьми з особливостями психофізичного розвитку стало інклюзивне навчання, що передбачає перебування дитини з особливими потребами в масовому загальноосвітньому дошкільному чи шкільному закладі. Матеріали цього посібника розкривають теоретичні і практичні питання інклюзивного навчання, враховують сучасні тенденції, передовий міжнародний та український досвід. Автори посібника надають корисні поради щодо забезпечення належних видів адаптації для дитини з особливими освітніми проблемами в навчальному закладі.

Інноваційні технології

Використання інноваційних технологій в роботі з дітьми:

"Театр фізичного виховання"
М. Єфіменко

Методика використання схем моделей для навчання описовим розповідям,
Т. Ткаченко

Ігри з піском
К.Юнг, М. Ловенфельд

"Подорожуємо у світ англійської мови" за програмою "Дитина"

Дихальна гімнастика
Стрельнікова А.М.

"Грати в музику та гратися музикою"
Т. Тютюннікова

Технологія розвитку творчої особистості ТРВЗ

Г. Альтшуллера
Психолого – педагогічне проектування
"Радість розвитку"
Піроженко Т.О

Методика навчання читання
Л. В. Шелестова

*Інклюзія в ЗДО : навч. посіб. / упоряд.
Л.А.Швайка. – Харків : Основа, 2019. – 144 с.*

Навчальний посібник «Соціокультурна діяльність» розроблений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напрямку «Менеджмент соціокультурної діяльності». Розкривається сутність і призначення соціокультурної діяльності як результату вільного вибору в дозвілєвий час, аналізуються теоретичні засади та практичний досвід здійснення соціокультурної діяльності в нових суспільних умовах, особливості її здійснення в дитячій та сімейній аудиторії. Посібник містить типову програму, конспект лекцій, плани семінарських занять, словник основних термінів. Для студентів, які навчаються за напрямом підготовки «Соціокультурна діяльність», може бути використаний при підготовці для складання державних та вступних іспитів на програму підготовки магістрів соціокультурної діяльності.

Кравченко, І.Ю.

*Інклюзивна освіта в ДНЗ : навч. посіб. /
І.Ю.Кравченко, І.О.Сіліна. – Харків : Ранок, 2018. – 176 с.*

Мета посібника — вирішення актуальної проблеми інклюзивного освітнього простору в загальноосвітніх навчальних закладах. У книзі розкрито питання науково-теоретичного, управлінсько-методичного та психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання дітей з особливими потребами; висвітлено досвід проектної діяльності навчальних закладів; представлено інноваційні підходи до реалізації завдань інклюзивного навчання в освітній практиці та конкретні приклади впровадження освітніх напрацювань.

Дитина, розвиток якої ускладнений дефектом, не просто менш розвинена, ніж її однолітки, а розвинена інакше»

Л.В. Виготський

- ❑ *Цінності інклюзивної освіти*
- ❑ *Це визнання того, що всі діти можуть навчатися*
- ❑ *Це робота зі всіма дітьми, незалежно від їх віку, національності, мови, походження, особливостей розвитку*
- ❑ *Це вдосконалення освітніх структур, систем і методик для забезпечення потреб всіх дітей*
- ❑ *Це частина великої стратегії по створенню інклюзивного суспільства*
- ❑ *Це динамічний процес, який знаходиться постійно в розвитку*

Костенко, Т.М.

*Дитина з порушенням зору : метод. посіб.
/Т.М.Костенко. – Харків : Ранок, 2018. – 40 с.*

Ця книжка призначена для батьків, які стикаються з проблемою порушення зору в дитини — вродженим або набутиим, а також для педагогів і вихователів інклюзивних навчальних закладів. Для того щоб дитина, попри ці проблеми, зростала і розвивалась, як усі інші, батькам потрібно багато знати про зір, функції ока, вчасно звертатися до лікаря-офтальмолога. Як підготувати таку дитину до навчання в школі, як правильно вибрати навчальний заклад? На ці та багато інших запитань можна знайти відповіді у цій книжці. Крім того, автор надає спеціальні рекомендації: як вчасно розпізнати будь-які порушення зору дитини, як допомогти дитині в разі тяжких порушень і куди звертатися по допомогу.

Литовченко, С.В.

*Дитина з порушенням слуху : навч.-метод.
видання / С. В. Литовченко, В. В. Жук,
О. М. Таранченко. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. –
56 с.*

Ця книжка призначена для багатьох родин, що стикаються з проблемою порушення слуху в дитини, а також для педагогів і вихователів інклюзивних навчальних закладів. Головне для батьків — не впадати у відчай, а допомогти дитині почуватися впевнено, бути щасливою. Для досягнення цієї мети батькам потрібні знання про особливості їхньої дитини, про можливості її розвитку, прийоми навчання і виховання — про все це і йдеться у даному посібнику. Тисячі людей, які не чують, живуть повноцінним життям, діти зростають розумними, щасливими, отримують освіту, обирають професію і влаштовують особисте життя.

основні принципи інклюзивної освіти

Кожна дитина здатна відчувати і думати

Цінність дитини не залежить від її здібностей та досягнень

Усі діти потребують підтримки і дружби ровесників

Справжня освіта може здійснюватися тільки в контексті реальних взаємин

Різноманітність посилює всі сторони життя дитини

Кожна дитина має право на спілкування і на те, щоб бути почутим

Методи роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби

бесіда

розгляд
проблемних
ситуацій

переконання

сюжетно-рольові
ігри

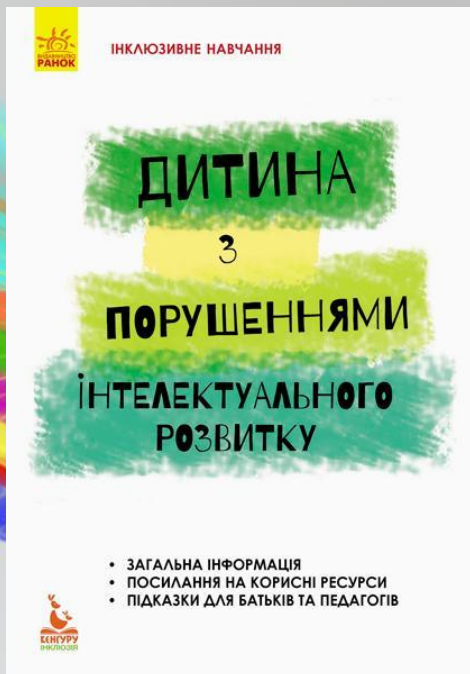
перегляд спеціально відібраних
відеосюжетів

Чеботарьова, О.В.

Дитина із синдромом Дауна : навч.-метод. видання / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, А. Василенко-ван де Рей та ін. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 48 с.

Ця книжка адресована батькам дітей із синдромом Дауна, корекційним педагогам і вихователям навчальних закладів. Як свідчить досвід багатьох країн світу, люди із синдромом Дауна стають повноцінними членами суспільства, діти можуть ходити у звичайні дошкільні заклади та школи, дорослі знаходити роботу та створювати сім'ю. Необхідно лише допомогти дитині із синдромом Дауна знайти своє місце в житті.

Трикоз, Сніжана Валеріївна.

Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку : навч.-метод. видання / С. В. Трикоз, І. О. Блеч. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 40 с.

У цьому посібнику розглядаються особливості інтелектуальних порушень у дітей з урахуванням реалій і перспектив. Цей путівник для батьків допоможе їм зрозуміти власну дитину й усвідомити те, що інтелектуальні порушення не є вироком. Батьки знайдуть тут поради щодо того, як має навчатися дитина, як її можна підготувати до школи та які види діяльності доцільно практикувати в родині. Автори описують стратегії батьків у позитивному впливі на психологічний розвиток дитини, надають рекомендації з розвитку в дитини вмінь та навичок самообслуговування. Посібник містить відомості щодо подальшої професійної орієнтації у майбутньому житті дитини.

Сухіна, І.В.

*Гіперактивна дитина : навч.-метод. видання
/ І.В. Сухіна. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 40 с.*

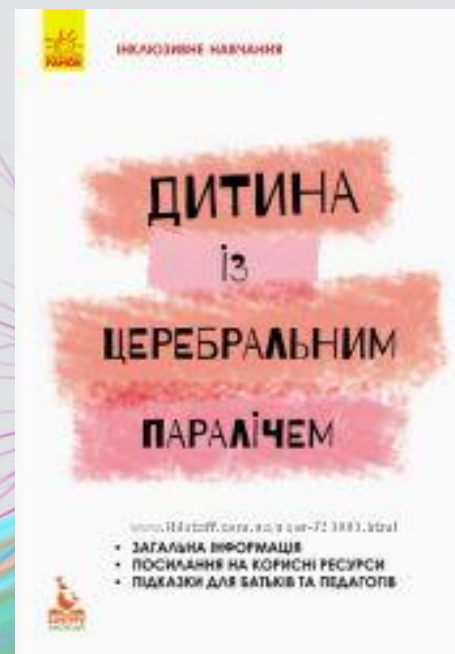
Жива, рухлива, активна дитина - що в цьому поганого? Автор посібника розповідає про те, яких дітей можна назвати гіперактивними. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю виявляється у підвищеній руховій активності, збудливості, труднощах концентрації та утриманні уваги, імпульсивності поведінки, проблемах у взаємостосунках з однолітками. Автор розповідає про причини гіперактивності, дає корисні рекомендації щодо підготовки такої дитини до школи, навчання її у шкільному закладі і навіть вибору продуктів харчування. Вихователі і вчителі знайдуть тут також поради стосовно поводження з гіперактивними дітьми в групі дитсадка і в класі.

Чеботарьова, О.В.

*Дитина із церебральним паралічем : навч.-метод.
видання / О.В. Чеботарьова, Л.В. Коваль,
Є.А. Данілавичюте. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 40 с.*

Цей посібник адресовано батькам дітей із церебральним паралічем (ДЦП), корекційним педагогам і вихователям навчальних закладів. У нашій країні, та й загалом у світі, вже набуто великого досвіду з лікування, навчання і виховання дітей із ЦП. Визначальною умовою залишається комплексна взаємодія психолога, вчителя та батьків учня для досягнення бажаного ефекту. Від того, наскільки вчасною буде корекційна допомога, залежить подальша доля дитини. Тому автори посібника дають відповіді на найактуальніші запитання батьків, розповідають про допомогу дитині, рекомендують різні методики корекції та навчання дітей із церебральним паралічем.

Переваги інклюзивної освіти

Для здорових дітей:

- ❑ Діти вчаться природно сприймати та толерантно ставитися до людських відмінностей.
- ❑ Діти демонструють відповідні моделі поведінки дітям з особливими освітніми потребами і мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань та вмінь.
- ❑ Природне сприйняття і толерантне ставлення до людських відмінностей, розвиток чуйності, готовність до взаємодопомоги.

Для дітей, які мають особливі освітні потреби:

- ❑ Поліпшується когнітивний, моторний, мовний, соціальний та емоційний розвиток дітей.
- ❑ Інклюзивні підходи допомагають долати страхи й упередження, сприяють дружбі, взаємоповазі та взаєморозумінню серед людей.
- ❑ У дітей є можливості для налагодження дружніх стосунків зі здоровими однолітками й участі у громадському житті.
- ❑ Ровесники відіграють роль моделей для дітей з особливими освітніми потребами.

Я знаю, люди, дуже важко всім,
І серце так стискається до болю.
Та дуже прошу, прошу не спішіть,
Ви не спішіть жалітися до болю.
Якщо ти зрячий і навколо світ –
Веселка барвами сіяє,
То дякуй Богу, бо незрячому в
житті радості цієї вже немає...
Якщо ногами босими і росу
Ти на світанку би могла ступити,
То дякуй долі і згадай людей –
Багато хто не можуть це зробити.
Ви чуєте, як у гаю співає соловей
Чи листям шелестить тополя,
То ви щасливі, бо маєте ви слух,
А багатом це не дарує доля.
То прошу: подивіться навкруги
І милосердні будьте до чужого болю,
А нарікати не спішіть, і не спішіть
жалітися на долю...

Рібцун, Ю.В.

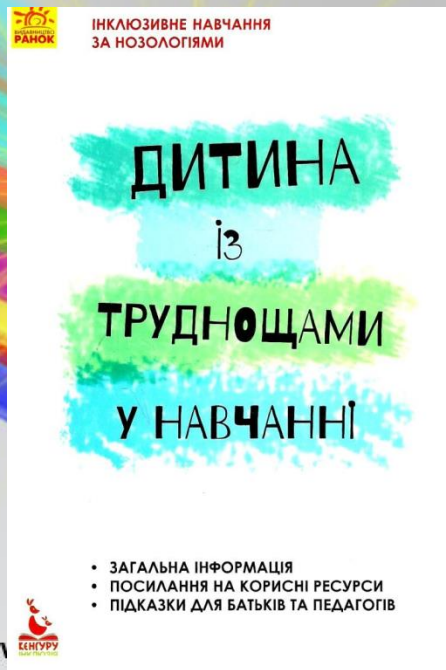
Дитина з порушеннями мовленнєвого розвитку : навч.-метод. видання / Ю. В. Рібцун. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 40 с.

Цей посібник рекомендовано для батьків дітей із затримкою мовленнєвого розвитку. Найпоширенішим діагнозом є фонетико-фонематичне недорозвинення, тобто порушення процесів формування звуковимовної системи в дітей з різними мовленнєвими розладами. Правильне мовлення - це не тільки чітка звуковимова, а й уміння грамотно висловлювати власні думки, загальний розвиток, культура, успішність дитини в цілому. Саме тому в батьків виникає безліч запитань; що потрібно для повноцінного розвитку мовлення малюка, як запобігти порушенням звуковимови в дитини, чи варто віддавати дитину до спеціального дошкільного закладу, куди звертатися по допомогу, як найкраще навчити дитину з такими вадами читання тощо. Автор посібника відповідає на ці та багато інших питань, надає конкретні поради щодо методики роботи с такими дітьми задля успішного подолання проблем.

Прохоренко, Л.І.

Дитина із труднощами у навчанні : навч.-метод. видання / Л.І. Прохоренко. – Харків : Ранок ; Кенгуру, 2018. – 48 с.

Ця книжка призначена для батьків дітей, у яких виявлено порушення когнітивного розвитку, тобто кмітливості, здатності сприймати нову інформацію і запам'ятовувати її, уваги, мовлення, орієнтації у просторі і часі, рухових навичок. Автор розповідає про причини цих порушень, акцентує увагу на тому, чому цим дітям у край необхідна допомога дорослих, надає конкретні поради щодо розвитку такої дитини. Книжка містить відповіді на багато питань, а саме: як формувати мовлення, як навчати дитину грати, як формувати знання про довкілля, як розвивати розумову діяльність дитини. Крім того, автор розповідає, як дорослим слід поводитися із всиновленими дітьми з такими порушеннями, чого слід уникати у вихованні.

Дякуємо за увагу!

*Дуже раді бачити вас
у читальній залі факультету
філології та масових комунікацій
Маріупольського державного
університету*